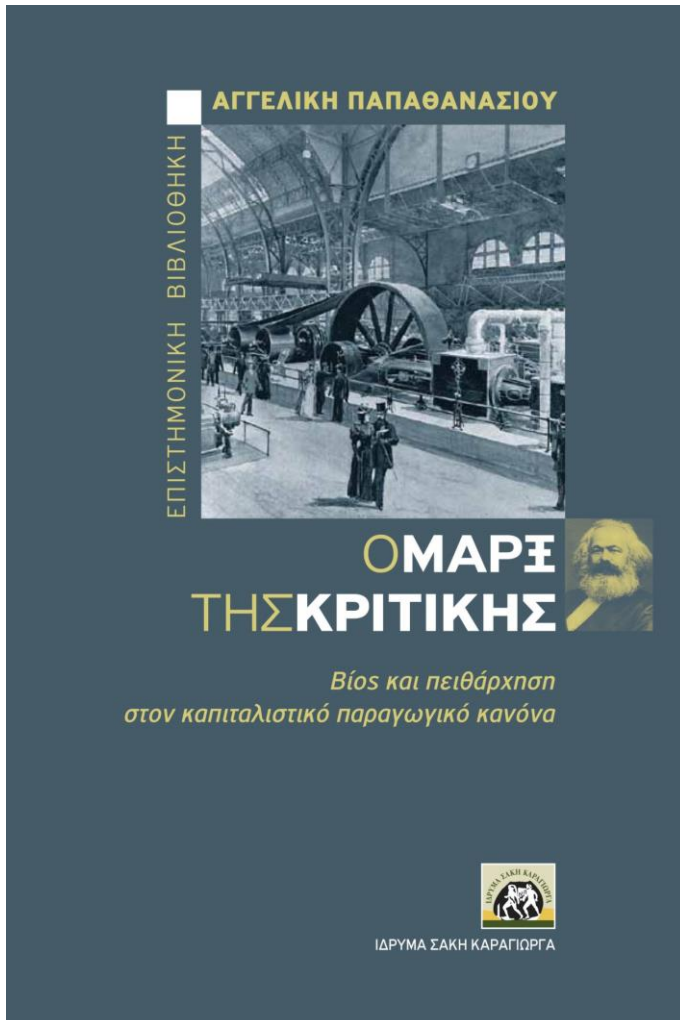

Αγγελική Παπαθανασίου, *Ο Μαρξ της κριτικής. Βίος και πειθάρχηση στον καπιταλιστικό παραγωγικό κανόνα*, Αθήνα 2016, σελ. 319

Ανατρέχοντας στο σύνολο του μαρξικού έργου, η παρούσα μελέτη επιχειρεί να αναδείξει την ύπαρξη μιας κεντρικής προβληματικής που διαπερνά τόσο τις πρώιμες όσο και τις ώριμες στιγμές της σκέψης του Μαρξ. Πρόκειται για την *κριτική της βιοπολιτικής λειτουργίας του κεφαλαίου*, προβληματική η οποία αναφέρεται στην κοινωνική λειτουργία του κεφαλαίου ως ενός πλέγματος σχέσεων εξουσίας και εκμετάλλευσης που συγκροτούνται ιστορικά και προσιδιάζουν ως τέτοιες αποκλειστικά στον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής. Διαμέσου μιας διαδικασίας που λαμβάνει χώρα τόσο στα «άδυστα της παραγωγής» όσο και εκτός της άμεσης παραγωγικής διαδικασίας, οι σχέσεις

αυτές εγγράφονται στην ίδια την ύπαρξη του παραγωγικού υποκειμένου, σταθεροποιώντας την ταξική κυριαρχία στις νεώτερες κοινωνίες.

Κάνοντας την εμφάνισή της ήδη στα 1843, η εν λόγω προβληματική βρίσκει την πλήρη της ανάπτυξη στο ώριμο μαρξικό έργο και ειδικότερα στο πλαίσιο της κριτικής των μορφών της καπιταλιστικής *συνεργασίας*, όπου καταδεικνύονται οι τεχνικές για την υπαγωγή και πειθάρχηση των παραγωγικών υποκειμένων στον καπιταλιστικό (ανα)παραγωγικό κανόνα και αναλύεται ο ιστορικός ρόλος της κρατικής εξουσίας στην εμπέδωση του κανόνα αυτού.